

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,

tel. 8 626 22252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-11-

Nr. D8(E)-

Kopija:

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Aplinkos ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo Nr. I-2455 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2366“ (toliau – Nutarimo projektas), patikslintą po 2023 metų birželio 20 d. tarpinstitucinio pasitarimo.

Nutarimo projektu teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada, kuria siūloma pritarti Lietuvos Respublikos valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo Nr. I-2455 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-2366 (toliau – Įstatymo projektas) ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tikslinti jį atsižvelgiant į Nutarimo projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Remiantis Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateikta informacija (2017 m. savivaldybių pateiktais duomenimis), pagal Nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusių nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų teisinio statuso pripažinimo įstatymą iš viso buvo suteiktas teisinis statusas 596 asmenims, iš jų:

- 442 (iš jų 16 žuvo, 426 sužeisti) **Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjai, nukentėję nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos** (iš jų 16 žuvę, 426 sužeisti). Ši asmenų grupė įrašyta į Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymą nuo 2019 m.

- 30 **žuvusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos narių (vaikų (įvaikių), našlių (našlių) ir tėvų (įtėvių))** – papildoma asmenų grupė atsižvelgus į Įstatymo projektą.

- 124 **nukentėjusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos nariai (nepilnamečiai vaikai (įvaikiai), našliai (našlės) ir tėvai (įtėviai))**. Šią asmenų grupę Nutarimo projektu siūloma įrašyti į Įstatymo projektą.

Atsižvelgus į tai, kad Nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusių nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų, kuriems pripažintas teisinis statusas (toliau – nepriklausomybės gynėjai), oficialaus registro nėra, sunku tiksliai nustatyti galimą šių asmenų skaičių, pagal kurį būtų galima tiksliai įvertinti poveikį valstybės biudžetui.

Aplinkos ministerija kreipėsi į Valstybės duomenų agentūrą norėdama sužinoti galimą nepriklausomybės gynėjų, kurie galėtų kreiptis dėl valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) kompensacijos, skaičių. Valstybės duomenų agentūrai surinkus šių asmenų duomenis, išanalizavus juos įvairiais pjūviais ir atlikus skaičiavimus (analizės schematinę apžvalgą pridedama), nustatyta, kad:

1) Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų, nukentėjusių nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų grupės galimas asmenų skaičius būtų apie 183 (iš jų unikalių butų skaičius – 179), o ne 442.

2) žuvusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos narių (vaikų (įvaikių), našlių (našlių) ir tėvų (itėvių) asmenų grupės galimas asmenų skaičius būtų apie 22 (iš jų unikalių butų skaičius – apie 20), bet ne 30;

3) nukentėjusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos nariai (nepilnamečiai vaikai (įvaikiai), našliai ir tėvai (itėviai)) asmenų grupės galimas asmenų skaičius būtų apie 167 (iš jų unikalių butų skaičius – apie 170), bet ne 124.

Vertinant Įstatymo projekto papildomo finansavimo poreikį ir trejų metų galimą poveikį valstybės biudžetui, remiamasi faktiniais daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo) 2020 metų duomenimis:

- 2020 m. vidutiniškai asmeniui, t. y. butui tenkanti suma už jo atnaujinimą (modernizavimą) (įskaitant projekto ir jo dalies parengimo ir statybos rangos darbams tenkančias išlaidas) – 20 685 eurų;

- projekto ir jo dalies parengimo išlaidos, kurios visiems įgyvendinamiems projektams apmokamos 100 procentų, – 1 881 eurų, ši suma sudaro 10 procentų projekto vertės;

- 18 805 eurų sudaro rangos darbų kaina, kuri apmokama kredito lėšomis ir vidutiniškai išmokama per 20 metų. Pagal įprastą valstybės paramos schemą šios sumos 30 procentų kompensuojama valstybės biudžeto lėšomis. Atsižvelgus į tai, papildomos lėšos vienam asmeniui būtų 13 164 eurų (70 procentų);

- vidutiniškai projektai įgyvendinami per 2 ar 3 metus, tada pradedama mokėti kredito draudimo įmoka, kiekvieno mėnesio kredito ir palūkanų įmoka;

- atsižvelgus į skaičiavimus, papildomai vienam asmeniui reikėtų **13 164 eurų (70 procentų), t. y. po 658 eurų per metus.**

Remiantis minėtais skaičiavimais, maksimalus galimas 370 (180+20+170) asmenims mokamos vienkartinės kompensacijos dydis sudarytų 4,87 mln. Eurų (370 unikalūs butai * 13164 eurų), iš jų papildomai asmenų grupei (žuvusių šeimos nariams) 20 asmenų – 0,26 mln. eurų (20 unikalių butų * 13164 eurų) ir (nežuvusių gynėjų šeimos nariams) 170 asmenims (skaičiuojami unikalūs butai) – 2,2 mln. eurų (170 unikalių butų * 13164 eurų).

Siekiant nustatyti kuo tikslesnį galimą potencialių asmenų skaičių, daromos prielaidos, kad dalis asmenų jau atnaujino savo būstą, kad visi vienu metu negali pradėti renovuoti savo būsto, kad tik dalis asmenų gyvena daugiabučiuose namuose, pastatytuose pagal galiojusius iki 1993 metų statybos techninius normatyvus, kad kasmet papildomas vidutinis renovuojamų daugiabučių namų skaičius ribinis – siekia apie 500 namų. Įvertinus šias prielaidas, manoma, kad potencialus asmenų skaičius per metus galėtų sudaryti apie 10 procentų nuo bendro asmenų skaičiaus (370), t. y. **apie 37 asmenys, kuriems papildomas metinis mokamos kompensacijos dydis sudarytų apie 487 tūkst. eurų.**

Atsižvelgus į tai, kad gana mažai asmenų galės pasinaudoti šia lengvata, siekiant optimizuoti administravimo procesą ir išlaidas, Nutarimo projektu siūloma, kad vietoje lengvatinio kredito mėnesinių išmokų ir palūkanų kompensavimo 20 metų būtų išmokama vienkartinė kompensacija už kreditą, paimtą daugiabučiam namui atnaujinti (modernizuoti), ir (ar) palūkanas, jeigu jos apskaičiuotos. Vienkartinė kompensacija būtų išmokama ir tuo atveju, jeigu daugiabučiam namui atnaujinti (modernizuoti) kreditas nebuvo paimtas, tačiau buvo apmokėtas nuosavomis lėšomis. Valstybės parama būtų teikiama asmenims tik už vieną nuosavybės teisę valdomą būstą. Jeigu, teikiant valstybės paramą, gyventojas atitiktų tiek nepasiturintiems gyventojams, tiek nukentėjusiems asmenims nustatytas valstybės paramos teikimo sąlygas, pirmenybė būtų teikiama nepasiturintiems asmenims.

Siūloma, kad kompensaciją apskaičiuotų ir išmokėtų Aplinkos projektų valdymo agentūra, prieš tai gavusi teisinį statusą patvirtinantį dokumentą ir kitus reikalingus dokumentus, pvz., siekiant nustatyti nepilnamečio vaiko ar našlio (našlės) statusą.

Atsižvelgus į tai, kad Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų, nukentėjusių nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, asmenų grupė į Įstatymą, pagal kurį daugiabučių namų atnaujinimo projekto išlaidų kompensacijos taikomos tik atnaujinimo projektų paraiškoms, pateiktoms po 2019 m. sausio 1 d., įrašyta nuo 2019 m., siūloma Nutarimo projektu papildomai įrašomiems asmenims vietoje 2024 metų sausio 1 d. nustatyti tą pačią datą, nuo kurios būtų mokamos vienkartinės kompensacijos, t. y. po 2019 m. sausio 1 d. Todėl siūloma patikslinti Įstatymo projekto 2 straipsnio 2 punktą.

Siekiant užtikrinti tinkamesnio ir aiškesnio valstybės paramos teikimo Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, žuvusių ir nukentėjusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos nariams (vaikams (įvaikiams), našliams (našlėms) ir tėvams (įtėviams)) būdo nuostatų reglamentavimą, siūloma jį nustatyti atskiru punktu. Siūloma Įstatymo projektą papildyti nauju punktu, t. y. papildyti Įstatymo 3 straipsnio 1 dalį 7 punktu, atitinkamai pakeisti Įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalies 6 punktą – išbraukti žodžius „ir Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, žuvusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos nariams (vaikams (įvaikiams), našliams (našlėms) ir tėvams (įtėviams))“ – ir 7 punktą išdėstyti taip

„7) pagal šio straipsnio 3 dalyje nurodytose taisyklėse nustatytą tvarką apmokant Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, žuvusių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos nariams (vaikams (įvaikiams), našliams (našlėms) ir tėvams (įtėviams)), Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų, pripažintų nedarbingais ar iš dalies darbingais dėl 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, šeimos nariams (nepilnamečiams vaikams (įvaikiams), sutuoktiniams (sutuoktinėms) ir tėvams (įtėviams)), tenkančias atnaujinimo projekto parengimo, įskaitant atnaujinimo projekto vykdymo priežiūrą ir atnaujinimo projekto ekspertizės, kai ji privaloma pagal Statybos įstatymą, atlikimą, jo įgyvendinimo administravimo, statybos techninės priežiūros išlaidas, kredito draudimo įmoką ir išmokant vienkartinę kompensaciją už kreditą, paimtą daugiabučiam namui atnaujinti (modernizuoti), ir (ar) palūkanas, jeigu jos buvo apskaičiuotos. Vienkartinė kompensacija išmokama šioje dalyje nurodytiems asmenims ir tuo atveju, jeigu daugiabučiam namui atnaujinti (modernizuoti) kreditas nebuvo paimtas, tačiau buvo apmokėtas nuosavomis lėšomis. Valstybės parama teikiama asmenims, kurie yra būsto savininkai, tik už vieną nuosavybės teise valdomą būstą. Jeigu teikiant valstybės paramą asmuo atitinka šio straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktuose nustatytas valstybės paramos teikimo sąlygas, pirmenybė teikiama 6 punkte nurodytiems asmenims.“

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Nutarimo projektu neperkeliami ir (ar) neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Nutarimo projektui įgyvendinti papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis teikiamai valstybės paramai: **maksimalus galimas 370 (180+20+170) asmenims mokamos vienkartinės kompensacijos dydis sudarytų 4,87 mln. eurų, iš jų papildomai asmenų grupei (nukentėjusių asmenų šeimos nariams) 190 asmenims – 2,5 mln. eurų.** Potencialus asmenų skaičius per metus galėtų sudaryti apie 10 procentų nuo bendro asmenų skaičiaus (370), t. y. **apie 37 asmenys, kuriems papildomas metinis mokamos kompensacijos dydis sudarytų apie 487 tūkst. eurų.**

Aplinkos projektų valdymo agentūros preliminariais skaičiavimais, šiai valstybės paramai administruoti 2024 m. reikėtų apie 40 tūkst. eurų (papildomo modulio Aplinkos projektų valdymo informacinėje sistemoje sukūrimui – 5,9 tūkst. eurų, žmogiškųjų išteklių, kompetencijų vertinti šią socialinę asmenų grupę ir vienkartinę kompensacijai apskaičiuoti ir išmokėti reikalingas 1 etatas – 31,6 tūkst. eurų, paslaugoms – 2 tūkst. eurų).

Nutarimo projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, patvirtintai

Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Neigiamų pasekmių priėmus Nutarimo projektą nenumatoma.

Nutarimo projektas skelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) (reg. Nr. 23-1682), derintas su Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Finansų ministerija pastabų nepateikė. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Teisingumo ministerijos pasiūlymai įvertinti ir suderinti darbo tvarka.

Nutarimo projektą parengė Aplinkos ministerijos Statybos ir būsto politikos grupės (vadovas – Dainius Čergelis (tel. 8 616 98 137, el. p. dainius.cergelis@am.lt) vyresnioji patarėja Laura Lukoševičienė (tel. 8 695 48 717, el. p. laura.lukoseviciene@am.lt) ir patarėja Živilė Liberienė (tel. 8 677 55 774, el. p. zivile.liberiene@am.lt).

PRIDEDAMA.

1. Nutarimo projektas, 2 lapai.
2. Valstybės duomenų agentūros analizės schematinė apžvalga, 4 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

Ž. Liberienė, 8 677 55 774, el. p. zivile.liberiene@am.lt